

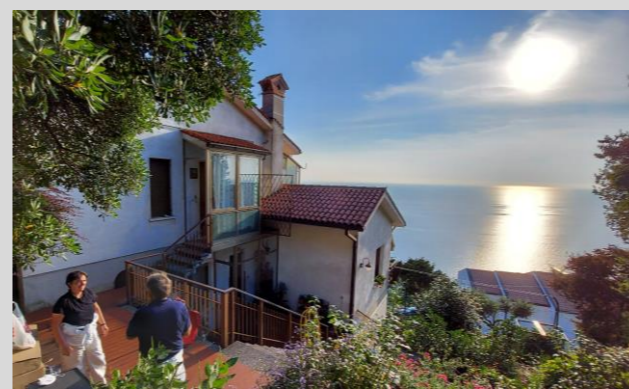
REŠEVANJE LITERARNEGA ARHIVA BORISA PAHORJA

Literarni arhiv Borisa Pahorja v NUK smo pridobivali po delih med letoma 2010 in 2022. V letu 2022 smo pridobili zadnji del gradiva, ki je bilo hranjeno v njegovi delovni sobi v Kontovelu. Gradivo zajema korespondenco, osebne dokumente, poročila o dogodkih, knjige in fotografije iz različnih obdobj njegovega življenja. Boris Pahor sobe zadnja leta ni več uporabljal. Visoka vlaga, velika klimatska nihanja in odsotnost zračenja so prispevali k nastanku plesni na gradivu.

Ob nameravanem prevzemu je bilo ugotovljeno, da je gradivo kontaminirano z različnimi vrstami plesni. Plesen je bila še vedno aktivna. Prvi ukrep pri reševanju tako poškodovanih dokumentov je bilo zračenje. Sobo so v naslednjih tednih nadzorovano prezračevali. Ko se je plesen posušila, smo z ekipo, ki smo jo sestavljali skrbnik zbirke in konservatoriki-restavratoriki, odšli v Kontovel. Tam smo vzpostavili zasilno delovno površino za čiščenje gradiva. Za osebno zaščito smo uporabili kombinezone iz polietilenskih vlaken visoke gostote, ki filtrirajo tudi majhne delce plina oz. drugih potencialno škodljivih snovi, zaščitna očala in maske tipa FFP3. Gradivo smo čistili na zraku. Suho plesen smo odstranjevali s pomočjo čopičev, metlic in bombažnih krp. Odpadke smo pospravljali v za to pripravljene vreče. Kovinske sponke, ki so na dokumentih z leti povzročile znatno škodo, smo sproti odstranjevali. Gradivo smo pospravili v plastične škatle s pokrovom in ga prepeljali v NUK.

Shranili smo ga v prostor z nadzorovanimi klimatskimi pogoji, ki ga uporabljamo kot karanteno. Prostor je ločen od ostalih zbirk in skladiščnih prostorov. Stanje gradiva smo v štirinajstdnevem obdobju večkrat preverjali. Nato smo pričeli s čiščenjem in pospravljanjem gradiva v začasno zaščitno opremo. Čistili smo ga v dobro prezračevanem prostoru in z uporabo osebne zaščitne opreme. Posamezne dokumente in sklope dokumentov smo razvrstili (fotografsko gradivo, korespondenca, časopisje ...) in jih zaščitili z mapami iz trajno obstojnega papirja. Tako zavarovano gradivo smo pospravili v arhivske škatle. Arhivske škatle, ki jih uporabljamo za začasno zaščito, niso primerne za trajno hranjenje, saj so izdelane iz nekakovostnih materialov, zato je neposredna zaščita dokumentov s trajno obstojnim papirjem bistvenega pomena.

Dokumenti so tako pripravljeni, da jih kolegi iz Rokopisne zbirke vsebinsko razvrstijo, bibliografsko obdelajo in ustrezno pospravijo v svojo zbirko. Primer arhiva Borisa Pahorja priča, da je med ustvarjalci še vedno premalo zavedanja ne samo o pomembnosti dokumentov, ki jih hranijo, ampak tudi pravilnem načinu njihovega shranjevanja. Zelo pomembno je, da tudi konservatorji-restavratorji ob vsaki priložnosti ozaveščamo in posredujemo svoje znanje o pravilnem rokovanju z gradivom in njegovem trajnem hranjenju.

Slika 1: Hiša Borisa Pahorja.

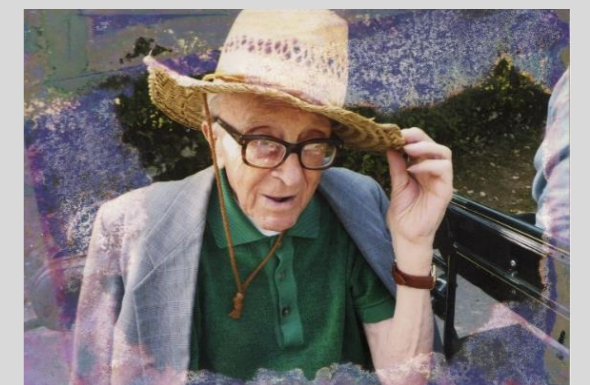
Slika 2: Soba kjer je bilo gradivo hranjeno.

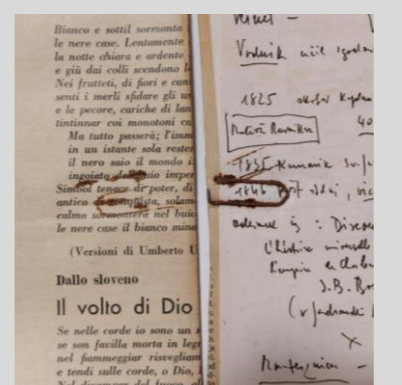
Slika 3: Gradivo kontaminirano s plesnijo.

Slika 4: Zasilna delovna površina.

Slika 5-7: Prikaz raznolikosti gradiva.

Slika 8-11: Poškodbe od insektov (slika 8), rjavenja sponk (slika 9) in plesni (slika 10-11).

Slika 12-13: Gradivo v začasni zaščiti (foto: arhiv NUK).